වලපනේ කිතුල් කර්මාන්තය සමග බැඳී පවතින කිතුල් මල මැදීම පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක අධ්‍යයනයක්

ජානක වීරසිංහ [1]

ශ්‍රී ලංකාවට ආවේණික සාම්ප්‍රදායික කර්මාන්තයක් ලෙස කිතුල් කර්මාන්තය හඳුන්වා දිය හැකි ය. නුවරඑළිය, මහනුවර, මාතලේ, රත්නපුර වැනි ප්‍රධාන දිස්ත්‍රික්ක රාශියක මෙම කර්මාන්තය ව්‍යාප්තව පවතී. නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික්කයේ වලපනේ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ කිතුල් කර්මාන්තය සමග බැඳී පවතින කිතුල් මල මැදීමේ ක්‍රියාවලිය ආශ්‍රිත ව ඇති සුවිශේෂතා කෙබඳු ද යන්න මෙම පර්යේෂණයේ ගැටලුව වේ. මෙහි දී කිතුල් මල මැදීම පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම මූලික අරමුණ වන අතර පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය වශයෙන් මිශ්‍ර ක්‍රමවේදය භාවිත කළ අතර දත්ත රැස් කිරීම සඳහා ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණය යොදා ගන්නා ලදී. වර්තමානයේ මෙම කර්මාන්තයෙන් ග්‍රාමීය ආර්ථිකයට යම් රුකුලක් ද ලැබේ. මල පදම් කිරීමට විවිධ ක්‍රම භාවිත කරන අතර වඩාත් ප්‍රචලිත සහ බහුලව භාවිත කරන ක්‍රමය වන්නේ මලට අත්බෙහෙත් තැබීම ය. ඊට අමතරව මලෙහි වෘන්තය තැලීම, මලට උල් ගැසීම, මලෙහි වෘන්තය අග පිළිස්සීම හා දුම්ගැස්වීම සිදු කරයි. මෙම විවිධ ක්‍රම ප්‍රදේශයෙන් ප්‍රදේශයට හා මල් මදින්නාගෙන් මල් මදින්නාට වෙනස් වේ. මල පදම් කිරීම සඳහා අත් බෙහෙත් තැබීම සිදු කරනු ලබන අතර ඒ සඳහා කුළුබඩු වර්ග, කොළ වර්ග, පොල් හනුසු වල අළු සහ ලුණු මිශ්‍රණය ආදි ද්‍රව්‍ය භාවිත කරනු ලැබේ. ගම්මිරිස්, ඉඟුරු, වියළි මිරිස්, සුදුළුණු, මුරුංගා පොතු, කුරුඳු, විනාකිරි, කැප්පෙට්ටියා කොළ කොටා සකස් කරගත් මිශ්‍රණය, මලෙහි නටුව සිදුරු කිරීමෙන් සාදා ගනු ලබන කුහරය "ඔහුවල" නමින් හඳුන්වයි. එම කුහරය තුළ මෙම මල් බෙහෙත් තැන්පත් කරයි. මීට අමතරව මල් කඳේ සහ කිනිතිවල ද බෙහෙත් ආලේප කරනු ලබයි. අනතුරුව මල මැදීමෙන් ලබාගන්නා තෙලිදිය මගින් කිතුල් පැණි, කිතුල් හකුරු නිෂ්පාදනය කිරීම ගැමි කාන්තාව විසින් සිදු කරයි. සමස්තයක් වශයෙන් ගත් කළ මෙලෙස මෙම කර්මාන්තය සමග බැඳී පවතින කිතුල් මල මැදීම සිදු කරන අතර එහි දැනුම වියැකී යමින් පවතින බව නිගමනය කල හැකි ය.

ප්‍රමුඛ පද: කිතුල් කර්මාන්තය, වලපනේ, තාක්ෂණය, සාම්ප්‍රදායික දැනුම

---

[1] පුරාවිද්‍යා හා උරුම කළමනාකරණ අධ්‍යයනාංශය, සාමාජීය විද්‍යා හා මානව ශාස්ත්‍ර පීඨය, ශ්‍රී ලංකා රජරට විශ්වවිද්‍යාලය. weerasinghemalisha054@gmail.com